

La moneda fraccionària de necessitat de la postguerra a Barcelona

ANTONI TURRÓ

Les dificultats provocades per la manca de moneda fraccionària durant els 3 anys de la Guerra Civil, dificultats que ocasionaven molts i greus problemes en les transaccions comercials de la vida quotidiana, continuaren encara durant 3 o 4 anys després de l'ocupació franquista de Barcelona el 22 de gener del 1939.

Tenint en compte que, evidentment, totes les emissions monetàries fraccionàries fetes per la Barcelona republicana durant la Guerra foren prohibides per les noves autoritats franquistes, i davant la necessitat de facilitar els canvis, força establiments i empreses feren noves emissions de signes monetaris de baixos valors adaptades al nou ordre, reglaments i llengua dels ocupants.

S'establí, per llei, que el valor nominal d'aquests nous vals vindria fixat per segells de correu enganxats en els vals emesos. El model majoritàriament adoptat fou en forma d'uns discos d'alumini de 35 mm de diàmetre, amb el nom de l'empresa que els feia servir gravat en una cara i el segell de correus que en fixava el valor i els legalitzava, enganxat a l'altra cara, protegida per un disc de plàstic transparent.

També s'adoptaren uns discos en cartó de color marró clar de 40 mm de diàmetre, protegits per un cantell metàl·lic amb el nom de l'establiment imprès en negre en una cara, i el segell de correus que en fixava el valor nominal enganxat a l'altra, protegida per un disc de plàstic transparent.

Tots, tal com era obligat, estaven redactats en la «llengua del imperio».

Sabem que es feren discos d'aquestes dues característiques en altres ciutats de l'Estat espanyol, sobretot a Madrid, però sols volem estudiar aquí els creats a Barcelona.

DISCOS D'ALUMINI

Núm. 1 al 4. «ALMACENES JORBA» de l'avinguda del Portal de l'Àngel, núm. 19 i 21, cantonada al carrer de Santa Anna amb segells de 5, 10 i 15 cèntims de la sèrie Cid i també de 10 cèntims amb segells del bust d'en Franco.

Núm. 5 al 9. «ALMACENES SANTA EULALIA» del carrer de la Boqueria, núm. 1 a 5, cantonada amb el carrer del Cardenal Casañas, propietat del senyor Lluís Sans i del senyor Formosa, amb el segell de 5 cèntims de l'Ajuntament de Barcelona sobrecarregat amb la menció que commemorava l'ocupació de Barcelona «ARRIBA ESPAÑA - 20 ENERO 1939» i també amb segells de 5, 10 i 15 cèntims de la sèrie Cid i de 40 cèntims amb el bust d'en Franco.

Aquests magatzems reprengueren el seu antic nom, ja que durant la Guerra s'anomenaren «SANTEULÀLIA» a fi d'eliminar el mot SANTA.

Núm. 10 i 11. «ALMACENES LA SALDADORA» del carrer del Cardenal Casañas, núm. 6 i 8, entresol, propietat del senyor Joan Fàbregas, amb segells de 10 i 15 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 12. «SASTRERÍA MODELO» de la rambla de Canaletes, amb segells de 5 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 13. «CAMISERÍA URUEÑA» de la ronda de Sant Antoni, amb segells de 10 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 14. «ALMACENES TOMÁS [...] IMPERMEABLES Y GABARDINAS» del carrer de ...?, amb segells de 25 cèntims, amb el bust d'en Franco.

Núm. 15. «MUEBLES FANLÓ» del carrer de Jovellanos, núm. 1, propietat del senyor Bernat Fanló, amb segells de 5 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 16 al 18. «RADIO LUCARDA» de la rambla de Catalunya, 8 i avenida de José Antonio, núm. 594 (actualment Gran Via de les Corts Catalanes), amb segells de 5, 10 i 15 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 19 al 21. «RADIO RKO FILMS», amb el nom del seu film *María Estuardo*, amb segells de 5, 10 i 15 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 22 i 23. «RADIO SATURNO» de la rambla de Santa Mònica, núm. 2, amb segells de 5 i 10 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 24. «HELADOS GOYA» de l'avenida del Generalísimo, núm 436 (actualment avinguda Diagonal), amb segells de 5 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 25 al 27. «AGUA VALL - PAR (Manantial de Pont de Sant Albert)» del carrer de Penitents, sense núm., amb segells de 5 i 10 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 28 i 29. «BAR MERY» de l'avenida del Generalísimo, núm. 600 (actualment avinguda Diagonal) i plaza Calvo Sotelo, núm. 2 (actualment, plaça Francesc Macià), amb segells de 5 i 10 cèntims de la sèrie Cid.

Núm. 30. «HOJAS DE AFEITAR PALMERA», amb segells de 5 i 10 cèntims de la sèrie Cid.

Núms. 1 al 4

Núms. 5 al 9

Núms. 10 i 11

Núm. 13

Núm. 12

Núm. 14

Núm. 15

Núms. 19 al 21

Núm. 24

Núms. 16 al 18

Núms. 22 i 23

Núms. 25 al 27

Núms. 28 i 29

Núms. 31 i 32

Núms. 35 al 38

Núm. 30

Núms. 33 i 34

Núms. 39 al 41

Num. 42

Num. 43

DISCOS DE CARTÓ

Núm. 31 i 32. «ALMACENES SEGURA» del passeig de Gràcia, núm. 37, amb segells de 10 i 25 cèntims amb el bust d'en Franco.

Núm. 33 i 34. «JOYERÍA ORIOL» del carrer de la Ciutat, núm. 7, amb segells de 10 i 25 cèntims amb el bust d'en Franco.

Núm. 35 al 38. «MUTUA GENERAL DE SEGUROS» del carrer de Balmes, núm. 17, amb segells de 10, 15, 25 i 50 cèntims amb el bust d'en Franco.

Núm. 39 al 41. «CAFÉ REST. SUIZO» de la rambla del Centre, núm. 31 i el «CAFÈ REST. CALIFORNIA» de l'avinguda del Generalíssim (actualment avinguda Diagonal) sense núm. (entre el carrer de Teniente Coronel Valenzuela i el carrer de Fernando Primo de Rivera), el propietari dels quals era el senyor Miquel Matas, feren vals comuns en cartó bicolor verd-grisós pàl·lid i negre, protegits, com tots, amb un cantell metàl·lic, amb segells de 10 i 15 cèntims de la sèrie Cid i de 10 cèntims amb el bust d'en Franco.

Núm. 42. «RADIO UNIVERSIDAD» de la plaça Universitat, núm. 1, amb segell de 10 cèntims amb el bust d'en Franco.

Núm. 42. El «BAR Y CHARCUTERÍA MIAMI» de la rambla de Catalunya, núm. 60, féu uns vals particulars que s'aparten dels ja descrits, car són de cartolina blanca impresa en negre, de format rectangular de 25 × 35 mm amb segells de 10 cèntims de la sèrie Cid, protegits per un full de plàstic transparent.

Moltes altres empreses, sindicats agrícoles i cooperatives feren també durant la postguerra vals monetaris, en principi destinats a la seva circulació interna, però s'aparten de la categoria de les emissions avalades per segells de correus i, per tant, no els podem incloure en les emissions de vals que hem volgut presentar en aquest treball.